

**SUOMEN JA NORJAN VÄLISEN VALTAKUNNANRAJAN TEKNINEN RAJANKÄYNTI;
RAJANKÄYNTIVALTUUSKUNNAN ASETTAMINEN**

Suomen ja Norjan välillä voimassa olevien sopimusten perusteella maiden välinen raja käydään kahdenkymmenenviiden vuoden välein. Tämän mukaisesti suoritettiin rajankäynnit vuosina 1871, 1896—1897, 1925, 1950 sekä 1975—1976. Viimeksi raja käytiin vuonna 2000.

Seuraava rajankäynti tehdään vuonna 2025. Teknisen rajankäynnin tarkoituksena on rajan kulun täydellinen tarkastus ja järjestelmällinen rajaa osoittavien rajamerkkien kunnostus sekä raja-asiakirjojen ajantasaistaminen. Pitkäaikaisen käytännön mukaan rajalinjan muutokset on ollut tapana vahvistaa noottien vaihdolla ja saattaa voimaan asetuksella sen jälkeen, kun eduskunta on antanut muutoksille suostumuksensa (ks. SopS 86/1980, SopS 3/2003). Perustuslakivaliokunta on todennut, että rajankäynneissä ei sen mielestä ole kysymys varsinaisista aluemuutoksista, vaan lähinnä vain rajaviivalla luonnonoloissa tapahtuneiden muutosten rekisteröinnistä (PeVM 10/1998 vp).

Suomen tasavallan ja Norjan kuningaskunnan rajankäynnin perustana on vuonna 2007 tehty ja voimaan tullut sopimus näiden valtioiden välisen valtakunnan rajan hoidosta (SopS 56/2007, jäljempänä ”*rajanhoitosopimus*”) sekä sen ja aikaisempien rajanhoitosopimusten nojalla tehtyjen rajankäyntien asiakirjat. Rajanhoitosopimuksen 10 artiklan mukaan sopimuspuolten asianomaisten viranomaisten pitää hyvissä ajoin tehdä valmistelut ja esitykset seuraavaa yleistä rajankäyntiä varten. Suomen Maanmittauslaitos ja Rajavartiolaitos ovat pitäneet Norjan Karttaviraston (Kartverket) kanssa rajankäynnin aloittamista koskevan valmistelevan kokouksen 1.11.2021. Rajavartiolaitoksen esikunta ja Maanmittauslaitos ovat esittäneet ulkoministeriölle, että rajankäyntivaltuuskunta asetettaisiin pian, sillä osapuolten asiantuntijat ovat saaneet toimeksiannon valmistella rajankäynnin aikataulutetun työsuunnitelman, joka on tarkoitus käsitellä ja hyväksyä rajankäynnin virallisessa aloituskokouksessa huhtikuussa 2022.

Rajanhoitosopimuksen 7 artiklassa määrätään sopimuksessa tarkoitetuksi viranomaiseksi Suomen puolelta Suomen rajankäyntivaltuuskunta. Valtioneuvoston yleisistunto on 13.3.2008 asettanut Suomen rajankäyntivaltuuskunnan, mutta uutta rajankäyntiä varten on tarpeen asettaa uusi valtuuskunta, koska jäsenet ovat muuttuneet. Nyt asetettava valtuuskunta toimii myös rajanhoitosopimuksen tarkoituksia varten. Ulkoministeriö on pyytänyt Maanmittauslaitosta ja Rajavartiolaitoksen esikuntaa nimittämään edustajansa rajankäyntivaltuuskuntaan.

Rajankäynnissä tulee vahvistaa rajan kulku maastossa ja vesistöissä ja huolehtia erityisesti rajan merkitsemisestä ja määrittämisestä asianmukaisella ja yksiselitteisellä tavalla. Rajanhoitosopimuksen 2 artiklan mukaan työt suoritetaan Suomen ja Norjan rajankäyntivaltuuskunnille viimeisintä yleistä

rajankäyntiä varten annettujen ohjeiden sekä vastaavien teknisten ohjeiden mukaisesti. Maanmittauslaitos on arvioinut vuoden 2000 rajankäyntiä varten annettujen ohjeiden sisällön olevan edelleen validi. Ulkoministeriö, Maanmittauslaitos ja Rajavartiolaitos tarkistavat ja tarvittaessa täydentävät ja hyväksyvät ohjeet yhteistyössä norjalaisen osapuolen kanssa osana rajankäyntiprosessia.

Rajavartiolaitos osallistuu rajankäynnin käytännön toimiin mm. järjestämällä lentokuljetuksia sekä suorittamalla rajan kunnostukseen liittyviä töitä. Maanmittauslaitos tiedottaa rajankäyntiin liittyvistä töistään, kuten ilmakuvaamisesta Tuotannon tilannekartta -palvelussaan ja maastotyövaiheista kyseisten alueiden sanomalehdissä sekä mahdollisuuksien mukaan myös sosiaalisessa mediassa.

Norja vastaa rajankäynnin kenttätöistä valtakunnanrajan länsiosassa, ja Suomi itäosassa. Toimisto- ja kenttätöet koskien syväväylän paikantamista valtakunnanrajan vesistöosuudella tehdään osapuolten yhteistyönä. Kumpikin osapuoli kantaa rajankäynnistä aiheutuvat kustannuksensa itse, paitsi ilmakuvaamisesta aiheutuvat kustannukset jaetaan Suomen ja Norjan kesken tasan. Maanmittauslaitos arvioi alustavasti, että rajankäynnin kokonaiskustannukset olisivat noin 500 000 euroa. Maanmittauslaitos on alustavasti budjetoinut tekniseen rajankäyntiin vuodelle 2022 noin 150 000 euroa, josta 100 000 euroa on varattu palvelujen ostoon, kuten ilmakuvaukseen, ja loput palkkoihin ja matkustamiseen. Rajankäynnin loput kustannukset jakautuisivat vuosille 2023–25. Kustannukset on tarkoitus sisällyttää Maanmittauslaitoksen toimintamenot -momentille (30.70.01).

Edellä mainitun perusteella esitetään, että valtioneuvoston yleisistunto asettaisi Suomen ja Norjan välistä vuoden 2025 teknistä rajankäyntiä ja rajanhoitosopimusta varten rajankäyntivaltuuskunnan. Rajankäyntivaltuuskunnan puheenjohtajana toimisi pääjohtaja Arvo Kokkonen Maanmittauslaitokselta ja varapuheenjohtajana raja- ja meriosaston osastopäällikkö, prikaatikenraali Matti Sarasmaa Rajavartiolaitokselta. Rajankäyntivaltuuskunnan jäseninä toimisivat johtaja Juha Vilhomaa ja kartastopäällikkö Jyrki Lämsä Maanmittauslaitokselta. Lisäksi esitetään, että valtioneuvosto oikeuttaa ulkoministeriön määräämään valtuuskunnalle tarvittavat asiantuntijat.